

خبرنامه انرژی (۷)

کد موضوعی: ۳۱۰

شماره مسلسل: ۹۲۹۲

آبان ماه ۱۳۸۷

دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

به نام خدا

خبرنامه انرژی (۷)

مقدمه

ظرفیت سواپ نفت خام ایران با کشورهای مشترک‌المنافع به ۸۰,۰۰۰ بشکه در روز در شش ماه گذشته رسید.

به گفته علی معالمی، مدیر پایانه نفتی نکا، ایران در شش ماه نخست سال جاری به‌طور متوسط ۸۰,۰۰۰ بشکه در روز نفت با کشورهای مشترک‌المنافع مبادله کرده است.

در سال گذشته، کشورهای مشترک‌المنافع به‌طور متوسط روزانه ۱۰۰,۰۰۰ بشکه نفت با ایران سواپ کردند، این میزان در سال پیش از آن ۱۲۰,۰۰۰ بشکه در روز گزارش شده است. در همین راستا خط لوله تهران - نکا با ظرفیت انتقال ۱۲۰,۰۰۰ بشکه در روز در سال ۲۰۰۴ به بهره‌برداری رسید. پیش‌بینی می‌شد ظرفیت سواپ بین ایران و کشورهای مشترک‌المنافع در سال ۲۰۰۵ به ۲۷۰,۰۰۰ بشکه در روز برسد.

به گزارش آژانس خبری وزارت نفت، معالمی افزود: پروژه‌ای در زمینه توسعه پایانه نفتی نکا در حال اجراست که پس از اتمام آن، این پایانه خواهد توانست شناورهایی تا ظرفیت ۶۴,۰۰۰ تن را در خود جای دهد. وی ظرفیت ذخیره‌سازی کنونی

این پایانه را ۱/۵ میلیون بشکه اعلام کرد و افزود: این ظرفیت به ۱۲ میلیون بشکه افزایش خواهد یافت. همچنین پس از اتمام خط لوله جاسک - نکا که از دریای خزر تا دریای عمان امتداد دارد، ظرفیت سواپ به ۱/۵ میلیون بشکه در روز افزایش می‌یابد.^۱

یک شرکت ارزیاب انگلیسی وجود ذخائر عظیم گاز ترکمنستان را تأیید می‌کند

براساس برآورد به‌عمل آمده ترکمنستان ممکن است چهارمین میدان بزرگ گاز طبیعی جهان را در اختیار داشته باشد. نتیجه برآوردهای به‌عمل آمده توسط شرکت Gaffney, Cline & Associates، اولین تجزیه و تحلیل خارجی منتشر شده توسط دولت ترکمنستان است که به‌نظر می‌آید هدف از آن، پایان دادن به نگرانی‌های مربوط به عدم توانایی این کشور برای انجام تعهداتش است.

براساس گزارش مقامات رسمی این شرکت به دولت ترکمنستان، میدان گازی یولتان (نزدیک مرز افغانستان) به احتمال زیاد حدود ۶ تریلیون متر مکعب گاز در خود جای داده است که این میدان را از نظر حجم گاز ذخیره شده در آن در مکان چهارم یا پنجم جهان قرار می‌دهد.

براساس خوش‌بینانه‌ترین تخمین ارائه‌شده توسط این شرکت، حجم گاز موجود در این میدان ممکن است به ۱۴ تریلیون متر مکعب نیز برسد و این در حالی است که دولت ترکمنستان مجموع ذخائر آن را بیش از ۲۰ تریلیون متر مکعب تخمین می‌زند.

ترکمنستان تحت قراردادی ۲۵ ساله متعهد شده است که ۵۰ میلیارد متر مکعب گاز در سال به روسیه صادر کند، همچنین این کشور با صادرات سالیانه ۴۰ میلیارد

متر مکعب گاز به کشور چین که از اواخر سال جاری آغاز خواهد شد، موافقت کرده است. صادرات گاز ترکمنستان به ایران نیز سالیانه ۱۰ میلیارد متر مکعب است.^۱

تاریخ دقیق آغاز صادرات گاز ایران به ارمنستان هنوز قطعی نشده است

به گفته یکی از مقامات رسمی ارمنستان، این کشور علی‌رغم اظهارات برخی مقامات ایرانی، هنوز واردات گاز طبیعی از ایران را آغاز نکرده است. رسول سلمانی یکی از مدیران ارشد شرکت ملی صادرات گاز ایران هفته گذشته اعلام کرده بود انتقال گاز ایران از طریق یک خط لوله جدید در سیزدهم اکتبر به ارمنستان آغاز خواهد شد. به گفته وی در عوض این انتقال گاز، ارمنستان هم‌اکنون در حال صادرات برق به ایران است. این در حالی است که سخنگوی وزارت انرژی ارمنستان، با تکذیب این اظهارات گفت: گاز طبیعی ارسالی از روسیه از طریق گرجستان تماماً نیازهای ارمنستان را برآورده می‌سازد. وی همچنین گفت نمی‌تواند تاریخ دقیقی را برای آغاز صادرات گاز ایران به کشورش اعلام دارد.

به گفته مقامات رسمی، خط لوله ایران ظرفیت انتقال حداقل ۲/۳ میلیارد متر مکعب گاز در سال را دارد. با وجود اینکه گاز روسیه نیازهای ارمنستان را مرتفع می‌سازد، مقامات این کشور همواره خواستار استفاده از گاز ایران برای تولید برق و صادرات برق تولیدی به ایران بوده‌اند.

سرکیسیان رئیس‌جمهور ارمنستان، در اوایل ماه سپتامبر به‌هنگام سخنرانی درباره سیاست خارجی کشورش، اتمام بخش دوم و بخش نهایی خط لوله گاز در

ارمنستان را اعلام داشت و از آن به‌عنوان یک توسعه چشمگیر و مهم که امنیت انرژی کشورش را به میزان قابل توجهی افزایش خواهد داد یاد کرد. وی افزود: به لطف خدا، احداث خط لوله گاز هم‌اکنون به اتمام رسیده است و ما می‌توانیم به زودی دریافت گاز از ایران را آغاز کنیم. همچنین کار افزایش ظرفیت این خط لوله احتمالاً در اواخر ماه اکتبر یا اوایل نوامبر به پایان خواهد رسید.^۱

گاز ایران در میان‌مدت به یک مسئله اساسی برای اروپا مبدل خواهد شد

مدیر پروژه Nabucco در مصاحبه‌ای مطبوعاتی با خبرنگاران گفت: گاز ایران یک مسئله حساس سیاسی برای اروپاست که نمی‌توانیم از آن غافل باشیم. Mitchek ادامه داد: استفاده از گاز ایران، اجرایی شدن خط لوله Nabucco را به حقیقت نزدیک‌تر خواهد کرد. اتخاذ یک سیاست خارجی مشترک به‌وسیله اتحادیه اروپا و همچنین سیاست خارجی مشترک در زمینه انرژی یک مسئله بسیار مهم است. البته ما در بخش گاز اتحادیه اروپا نیاز به رقابت داریم، اما این رقابت یک مسئله تجاری است. رقابت اتحادیه اروپا به‌عنوان یک مجموعه با دیگر کشورهای جهان بر سر به‌دست آوردن منابع انرژی، مسئله‌ای سیاسی است.

وی همچنین در پاسخ به سئوالی در زمینه اینکه با وجود تأکید مکرر اروپا بر اهمیت و اولویت این خط لوله، چه اقداماتی تاکنون برای حمایت از آن اتخاذ شده است بیان داشت:

Andris Peibalgs کمیسر انرژی اتحادیه اروپا و Benita Ferrero Waldner

کمیسر سیاست خارجی اروپا در این راستا به آسیای مرکزی سفر کرده و حمایت خود را از صادرات گاز کشورهای این حوزه به اروپا اعلام داشته‌اند. این دقیقاً همان اقداماتی است که روسیه نیز انجام داده است و موفقیت بیشتری نسبت به ما حاصل کرده است.

ترکمنستان و قزاقستان به روسیه صادرات گاز دارند. اما در حال حاضر این کشورها خواستار توسعه سبب صادراتی خود هستند. به عقیده ما به وسیله خط لوله Trans-Caspian و خط لوله کنونی گاز که آذربایجان را به ترکیه متصل می‌کند، می‌توان گاز آذربایجان و ترکمنستان را به خط لوله Nabucco تزریق کرد.^۱

گزارشی از دکل‌های حفاری فعال در حوزه خلیج فارس در سپتامبر ۲۰۰۸

در ماه سپتامبر سال جاری مجموع ۴,۹۷۷ دکل حفاری دریایی و خشکی در سراسر دنیا در حال فعالیت بوده‌اند که این رقم ۷۰ عدد بیشتر از دکل‌های حفاری فعال در ماه اگوست است. از این مجموع ۴,۳۶۲ دکل از نوع فعال در خشکی و ۶۱۵ عدد آن دریایی هستند.

در این ماه در مجموع ۳۱۲ دکل حفاری که ۲۴۸ عدد آن در خشکی و ۶۴ عدد دریایی است در خلیج فارس مشغول فعالیت بوده‌اند. عربستان سعودی با در اختیار داشتن ۸۴ دکل حفاری خشکی و ۲۰ دکل حفاری دریایی و مجموع ۱۰۴ دکل، رتبه اول را در منطقه داشته است و بحرین نیز فقط با دو دکل رتبه آخر را کسب کرده است. ایران با ۷۳ دکل حفاری پس از عربستان در مکان دوم قرار دارد.

نفت خام ایران در ماه سپتامبر به قیمت بشکه‌ای ۹۳ دلار معامله شد

به گزارش ماهنامه بررسی‌های اقتصادی خاورمیانه^۱، بهای نفت خام سنگین ایران در سبد نفتی اوپک در ماه سپتامبر سال جاری به‌طور متوسط به بشکه‌ای ۹۳/۰۴ دلار رسید که بیانگر ۱۵/۰۶ دلار کاهش در یک ماه است. نفت خام سنگین صادراتی ایران در ششم اکتبر سال جاری به‌طور متوسط بشکه‌ای ۱۰۴/۶۲ دلار معامله شد. نفت خام ایران در سال‌های ۲۰۰۵، ۲۰۰۶ و ۲۰۰۷ به‌طور متوسط به قیمت ۴۷/۹۹، ۵۹/۲۷ و ۶۷/۰۶ دلار برای هر بشکه معامله شده است.^۲

شرکت تجارت بین‌الملل نفت ایران (NICO) خواستار مشارکت دیگر سرمایه‌گذاران در میدان نفتی آزادگان است

محمد جواد عاصمی‌پور، مدیرعامل شرکت تجارت بین‌الملل نفت ایران (NICO) گفت پیشنهادهای بسیاری درباره شرکت در توسعه میدان نفتی آزادگان دریافت کرده است. وی اعلام داشت NICO آمادگی دارد ۸ درصد از ۹۰ درصد سهم خود را در این پروژه به شرکت‌های دیگر واگذار کند.

براساس گزارش آژانس خبری وزارت نفت، عاصمی‌پور افزود: براساس دستورالعمل وزیر نفت، برای توسعه این میدان، کنسرسیومی شکل خواهد گرفت. مطمئناً NICO (با ۹۰ درصد سهم) و Inpex (با ۱۰ درصد سهم) تنها اعضای این کنسرسیوم نخواهند بود.

مدیرعامل NICO تأکید کرد کنسرسیوم ذکر شده تنها نیازهای مالی پروژه را تأمین نخواهد کرد، بلکه شرکای خارجی PetroIran به‌عنوان اجراکنندگان پروژه نیز قلمداد می‌شوند. وی گفت در صورتی که Inpex تمایلی برای افزایش سهم خود در این پروژه داشته باشد نسبت به دیگر شرکت‌ها از اولویت برخوردار خواهد بود.^۱

جزئیات پیشرفت احداث پالایشگاه میعانات گازی ستاره خلیج فارس

کار احداث پالایشگاه میعانات گازی ستاره خلیج فارس در بندرعباس از پایان سپتامبر گذشته تاکنون در حدود ۱۱ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است. این پروژه شامل سه بخش پالایشگاه (با ۹/۲۱ درصد پیشرفت)، خط لوله ۳۶ اینچی برای انتقال گاز میعانی از عسلویه به این پالایشگاه (۲۳/۳۸ درصد پیشرفت) و سیستم آبرسانی پالایشگاه (با ۱۲/۱۲ درصد پیشرفت) است. بخش پالایشگاه تاکنون از نظر مهندسی ۴۸/۹۲ درصد، آماده‌سازی و تدارکات ۱/۳۶ درصد و ساخت تاسیسات ۱۰/۵۴ درصد پیشرفت داشته است.

سرمایه‌گذاری مشترکی با حضور شرکت‌های داخلی تهران جنوب و بینا عهده‌دار انجام این پروژه بوده و IOPEC (یکی از شرکت‌های تابعه Sinopec چین) به‌عنوان پیمانکار فرعی این پروژه جایگزین Snamprogetti شده است.

شرکت نفت ستاره خلیج فارس به‌منظور احداث پالایشگاه میعانات گازی در ژانویه ۲۰۰۷ تأسیس شد. سهامداران اصلی این شرکت عبارتند از: استارپتروگاز اندونزی (۵۰ درصد)، شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی ایران (۴۰ درصد) و شرکت سرمایه‌گذاری صندوق بازنشستگی صنعت نفت (۱۰ درصد). این شرکت

باید ۶۰ درصد از نیازهای مالی این پروژه را تأمین کند و ۴۰ درصد باقی‌مانده باید از محل برخی طرح‌های تأمین اعتبار حاصل شود.^۱

تمایل شرکت ملی نفت چین برای مشارکت در پروژه پارس ال‌ان‌جی

شرکت ملی نفت چین تمایل خود را برای همکاری با شرکت توتال در زمینه پروژه ال‌ان‌جی پارس جنوبی ابراز کرده است. به گفته منابع چینی، شرکت ملی نفت چین و شرکت ملی نفت ایران در حال رایزنی درباره شرایط واگذاری سهم قابل توجهی از پروژه پارس ال‌ان‌جی به این شرکت هستند. این مذاکره‌ها چندین سال پیش آغاز شد، ولی به دلیل تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران و همچنین نگرانی‌های شرکت توتال درباره هزینه‌های این پروژه به حال تعلیق درآمد.

شرکت ملی نفت ایران هم‌اکنون در نظر دارد با مشارکت شرکت ملی نفت چین به‌عنوان سهام‌دار عمده خارجی و کم کردن نقش شرکت فرانسوی توتال که به شدت از طرف دولت فرانسه درباره سرمایه‌گذاری در ایران تحت فشار است، این پروژه را هر چه سریع‌تر به انجام رساند. با مشارکت شرکت ملی نفت چین در این پروژه، سهم پتروناس از ۱۰ درصد به ۸ درصد و سهم شرکت ملی نفت ایران از ۵۰ درصد به ۴۲ درصد تقلیل خواهد یافت.^۲

بودجه سال ۱۳۸۸ براساس قیمت نفت معادل ۵۵ تا ۶۰ دلار بسته می‌شود

ایران در حال برنامه‌ریزی بودجه ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۰ براساس قیمت نفت معادل ۵۵ تا ۶۰

دلار است. براساس گزارشی که اوایل این ماه توسط مقامات رسمی بانک مرکزی ایران منتشر شد سقوط قیمت نفت زنگ خطری برای این کشور است. به گفته یکی از مقامات مسئول در زمینه برنامه‌ریزی بودجه کشور، بودجه پیشنهادی برای سال ۱۳۸۸ براساس رشد اقتصادی ۶/۶ درصد و نرخ تورم ۲۰ درصد است. مقامات مسئول تمایل دارند به‌جای استفاده از نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه که هم‌اکنون در حدود ۲۹ درصد است، از میانگین نرخ تورم که در حال حاضر ۲۳ درصد است استفاده کنند.^۱

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۹۲۹۲

عنوان گزارش: خبرنامه انرژی (۷)

Report Title: Energy Buletin (7)

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)
تهیه و تدوین: محمدرضا الزامی - هومن مقیلان
ناظر علمی: محمدرضا محمدخانی - ایرج مهرآزما
متقاضی: حمیدرضا کاتوزیان (رئیس کمیسیون انرژی)
ویراستار: —

واژه‌های کلیدی و معادل انگلیسی آنها: —

تاریخ انتشار: ۱۳۸۷/۸/۶